

Organisering af evaluering og specialundervisning på Bifrost

rev. 19.1.2015

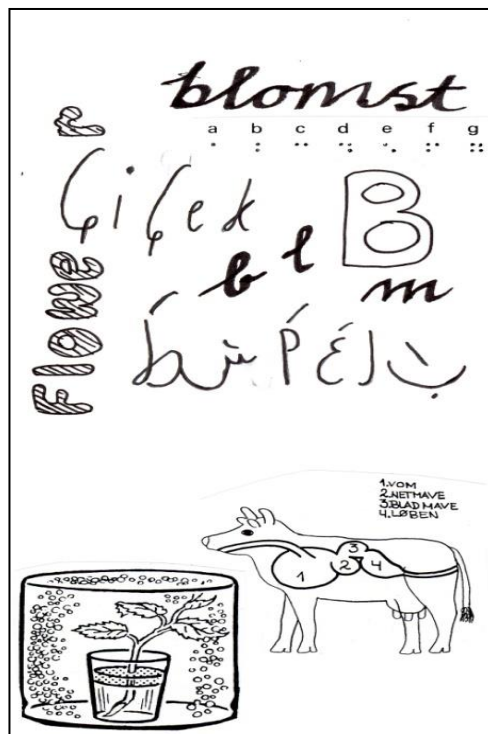
1. Special undervisning
2. Løbende evaluering
3. Evaluering på Bifrost
  - 3.1. Evalueringsværktøjer
4. Specialundervisningsklubber
5. Former for specialundervisning

1. Special undervisning

I princippet får alle børn special undervisning!

Der er tradition på Bifrost for, at vi finder en løsning for at kunne give ekstra støtte til de børn, der har særlige udfordringer. Det vil vi fortsat gøre. Vi vil løbende udvide og ændre strukturen samt optimere samarbejdet med forældrene.

Der er løbende opmærksomhed på at styrke lærergruppens basisviden om børns læringsstile, differentiering, relationer og børn med særlige udfordringer som fx ADHD, for tidlig fødsel, autisme, eksekutive funktioner, ordblindhed, talblindhed. Det sker på såvel interne som eksterne kurser. Skolens Læsehandleplan er tænkt som vejledning til samtlige lærer – her er alle læselærere!

Undervisningspraksis og differentiering

Samtlige lærere og i særdeleshed dansklærerne har gennem uddannelse¹ og praksiserfaring en bred og varieret viden om børns skriftsproglige udvikling og undervisningsaktiviteter, som gennem løbende evaluering søges tilpasset de enkelte børn. Lærerne gør brug af observation, vurdering og justering for at støtte barnets læring ved differentierede undervisningsaktiviteter; både individuelt, på klassen og gennem inddragelse af andre lærere på trinnet.

Ud over undervisningsdifferentiering, eller 'indre differentiering' (Klafki) skaber værkstederne mulighed for at arbejde to og to eller i små grupper med én-til-én vejledning, som muliggør stilladseret læring, hvor det enkelte barn med vejledning og støtte fra et barn på 'højere' stadie/modning kan udvikle sig skriftsprogligt indenfor ZNU². Der differentieres på arbejdsform, metoder og materialer samt på læringsmål og -indhold for, som Klafki siger, at:

"fremme og støtte alle elever i tilegnelsen af erkendelse, viden, evner og færdigheder".

¹ Uddannede dansklærere, undervisning, foredrag og workshops omkring læsning samt kurser fx "De små læser", "De store læser".

² Zone for Nærmest Udvikling, Vygotsky.

Skriftsproglig undervisning på Bifrost er en kombination af strukturelt sprogsyn, altså bottom-up (Elbro) og funktionelt sprogsyn, altså top-down (Allard). Det ses ikke som et enten eller, og Elbro har da også under overskriften "De døde teorier" (Brudholm) gjort op med brug og misbrug af teorierne i lærebøger og undervisnings-aktiviteter. Denne udvikling ses i Challs *Læseudviklings-model*, som bygger på et balanceret sprogsyn, da bottom-up og top-down bruges på forskellige stadier, som bevæger sig "opad", lineært. Lærerne skal, ved didaktisk brug af stadieteorier, være opmærksomme på, at ikke alle børns udvikling følger den forudbestemte rækkefølge. Børn skal ses som individer, for som Klafki præciserer:

"Den såkaldte årgangsklasse er ikke nogen homogen læringsgruppe!

Den, som ignorerer dette, ignorerer den reelle spredning, der er i en klasse af sammenbragte elever".

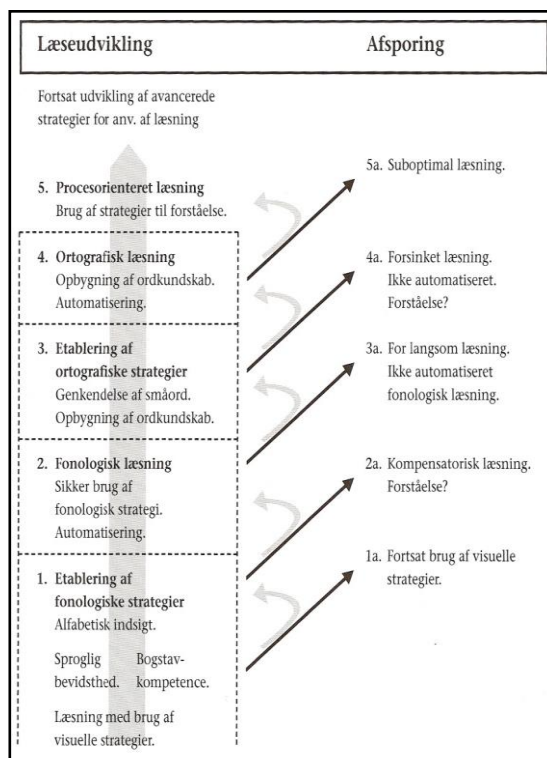
2. Løbende evaluering

Frosts *Model for sprog- og læseudvikling*, viser en trinvis opdeling af læseudviklingen. Placering af de enkelte børn i udviklingsområder, giver lærerne mulighed for at lokalisere afsporinger/afvigelser – altså 'tegn' på vanskeligheder. Det enkelte barns udvikling, stilstand eller afvigelse herunder diagnosticering af fx læsevanskeligheder følges tæt af såvel faglæreren samt evt. læsevejleder og specialklublærer.

Lærerne foretager løbende evaluering af klasserne. Det er vigtigt, at de gør anvendelse af forskellige evaluering-redskaber, som kan give konkret, dokumenteret og struktureret viden om fx de enkelte børns skriftsproglige kompetencer. Dette er vigtigt, for at lærerne på ethvert tidspunkt i børnenes skriftsproglige udvikling har et klart billede af klassen og dermed de enkelte børns specifikke, læsefaglige ståsted, for at kunne vurdere hvilke læse-udviklingsstrin børnene er nået til jf. fx Challs læseudviklingsmodel – samt identificere stilstand eller afvigelser. På baggrund af dette kan læreren målrette klassens og det enkelte barns læseundervisning gennem anvendelse af udviklingsfremmende aktiviteter inden for de forskellige aktivitetsområder³.

Hvis lærerne oplever, at et barn på trods af særlig indsats/differentiering ikke kommer videre i fx sin læseudvikling tages der kontakt til læsevejlederen/ressourcekoordinatoren og/eller (dansk)klub-læreren. Tilsvarende evaluering, differentiering og evt. diagnosticering foregår også på skolens øvrige fagområder.

Stadie	Klassetrin	Centrale indlæringsforhold
Stadie 0 Forlæsning, pseudo-læsning	Førskole Top-down	Barnet lærer, hvad trykt skrift er. Læser hyppigt skilte, etiketter osv., lærer bogstaver og nogle bogstavlyde, skriver sit navn.
Stadie 1 Afkodning	1. og begyndelsen af 2. kl. Bottom-up	Eleven lærer, at bogstaver repræsenterer lyde og lærer grafem-fonem-forbindelserne. Genkender ca. 1.000 af sprogets hyppigste ord; kan læse meget enkle tekster.
Stadie 2 Konsolidering	2.-3. klasse Bottom-up i starten, men mere og mere Top-down	Eleven samordner den viden og de færdigheder, han/hun lærte på stadie 0 og 1. Støtter sig til konteksten og meningen såvel som til afkodningen ved identifikation af ord. Læser mere flydende. Ved slutningen af stadie 2 kan barnet genkende omkring 3.000 velkendte ord og deres afledninger.
Stadie 3 Læse for at lære	4.- 8. klasse Top-down Sekundært Bottom-up	Eleven bruger læsning som et redskab til at få ny information, nye ideer, holdninger og værdier. Vækst i baggrundsviden, ordforståelse og kognitiv kompetence.
Stadie 4 Læse for at tilegne sig flere synspunkter	9.kl og gymnasium/HF Top-down . Ved svære faglige tekster Bottom-up	Eleven læser et bredt spektrum af komplekst materiale – forklarende såvel som fortællende – set fra forskellige synspunkter og på forskellige forståelsesniveauer. Kan drage følgeslutninger og være kritisk såvel som opnå præcis forståelse.
Stadie 5 Fortolkning og videreudvikling	Universitet og højere læreanstalter Top-down ved tilegnelse af generel viden. Bottom-up ved specifik viden	Læseren læser efter eget behov og formål (faglige, personlige – og som borger) for at samordne ny viden med tidligere indlært og for at skabe ny viden.

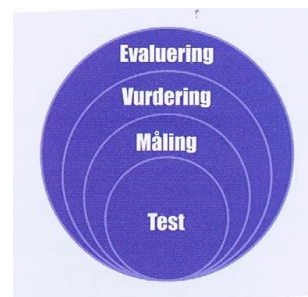
³ Frost taler om aktivitetsområder. Fx Aktivitetsområde 1: At udforske a) talesprog b) skriftsprog: Bh., Bh-klasse og 1. klasse.

Løbende evaluering **skal** finde sted i undervisningen jf. §13 i Folkeskoleloven og danne grundlag for "vejledning af den enkelte elev .... planlægning og tilrettelæggelse af undervisning" jf. § 18. Evaluering er med Dahler-Larsens ord "...i bund og grund en videnssamling, der foretages med henblik på at styre **og/eller** forbedre en indsats" (Pøhler/Sørensen).

Evaluering kan ses som styremiddel for uddannelsespolitik **eller** som et pædagogisk værktøj, nøglen, til læring, og det kommer til udtryk i to forskellige vurderingskulturer (Smith i Frost). Testing culture (Testkultur), som vurderer læringsudbytte og produkter. Undervisning og læring kan, som følge af denne kultur, blive påvirket, backwash, fx i form af teaching-to-the-test. Assessment culture (Vurderingskultur), bygger på vurdering af forskellige aktiviteter/processer, som viser noget om barnets læreproces og læringsudbytte, hvor barnets læring er i fokus. Valg af evalueringkultur og -form afhænger af hvilket niveau⁴ der evalueres på samt hvad der er formålet med evalueringen⁵ (Lyster i Frost).

Evaluering betragtes af Pøhler/Sørensen, som summen af informationer om klassen eller den enkelte elevs læring/læsning, på baggrund af test, målinger og vurderinger:

Test ses som standardiserede valide informationer fx nationale test (objektiv)
Måling ses som måling af målbare mål fx "Har x læst 20 min. pr/dag?" (objektiv)
Vurdering ses som vurdering af fx motivation og læselyst (subjektiv)
Evaluering samler og perspektiverer informationer og iagttagelser og giver dermed et helhedsbillede af klassen og/eller de enkelte børn som grundlag for ny fremadrettet læring.

Det væsentligste i både undervisningen og den løbende evaluering er, set med skolens menneske- og læringssyn, at børnene får nye erfaringer, ny indsigt og ser nye perspektiver med fokus på det værdsættende. Evaluering ses som en integreret funktion i de individuelle undervisningsforløb, for både voksne og børn, for at kunne

- vurdere barnets udbytte af undervisningen
- medvirke til mere systematisk viden om barnets udbytte
- justere forhold omkring børnene til gavn for deres læseudvikling
- medvirke til en undervisning som højner fagligheden
- medvirke til løbende fastsættelse og justering af mål
- lægge op til børns refleksion over egen læring
- lægge op til voksnes refleksion over egen undervisningspraksis

Valg af evalueringsmetode afhænger af det syn man har på barnet;

De summative, kvantitative evalueringer ser eleven som objekt, altså lærerens vurdering af eleven gennem fx prøver, tests, vurdering af opgaver, produkter og præsentationer, iagttagelse og registrering.

De formative, kvalitative evalueringer ser eleven som subjekt, altså en vurdering, som involverer eleven gennem fx dialog, feed-back, elev- lærersamtale, selvevaluering/-vurdering, målopfyldelse, logbog og portfolio.

⁴ Skoleniveau, trin, klasse eller barn

⁵ Fx Politisk, kommunalt, skole - hvordan læse vi på denne skole ift. andre? Forældre/barn – hvordan læser mit barn/jeg ift. de andre...

3. Evaluering på Bifrost

På børneskolen Bifrost ser vi børnene som subjekt med Med-ansvar For Egen Læring og baserer størstedelen af den løbende evaluering på formativ, pædagogisk evaluering i skolen seks afdelinger:

Bikuben	(Førskolegruppe)	SFO	(For alle børn)
Yngste trin	(0. - 2. klasse)	Mellem trin	(3. - 5. klasse)
Ældste 1	(6. + 7. klasse)	Ældste 2	(8. + 9. klasse)

Formativ evaluering på Bifrost

Den formative, kvalitative evaluering omfatter fx hverdagevaluering, feedback i læringsproces, historiefortælling, værdsættende undersøgelser mm. Disse evalueringsværktøjer lægges til grund for bl.a. udarbejdelse af udtalelser/planer med personlig, sociale og faglige/tværfaglige evaluering og nye mål som anvendes i elevsamtaler og skole/hjemsamtaler. Forskellige metoder indgår også i forbindelse med udarbejdelse med arbejdseddler, selvevaluering, klasseregler/aftaler, observationer og refleksioner ved fremlæggelser, klassemøder samt trinmøder/fællessamling.

Se forskellige former for formativ evaluering uddybet i afsnit **3.1. Evalueringsværktøjer**

Hermed eksempel på evalueringspraksis på YT med fokus på sproglig opmærksomhed:

Børnene bliver løbende evalueret i forhold til fx. rytmelege (høre hvor problemet er) fonetisk opmærksomhed (høre lyde, lave lyde mm), sociale færdigheder, (løse fælles 'opgave', lege med hinanden), modtage beskeder, forstå fælles besked (lytte, hukommelse, koncentrere sig, opmærksomhed). Der evalueres gennem lege og aktiviteter og inddragelse af vurderinger fra SFO, matematik, musik, idræt samt krop & bevægelse. Det er ikke kun den enkelte dansk/klasselærer som vurderer barnet, da lærerne bruger hinanden på tværs af klasserne (observation og supervision) af både børn, læreren og samværet i klassen. Lærerne bruger hinandens ideer og vurderinger, og skiftende voksne prøver forskellige ting med barnet. Ved 'fokusbørn' iværksættes aktiviteter allerede i 0. klasse. Skyldes viden fra førskolegruppen(Bikuben).

Evalueringerne videregives mundtligt gennem dialog om klasserne og de enkelte børn. Viden formidles til de øvrige voksne, SFO og øvrige trinlærere, som har kontakt med børnene på YT. Der vil være særlig fokus på evaluering af børn som kræver særlig opmærksomhed omkring såvel faglige, personlige som sociale områder, støtte i hverdagen i skoletiden og i pauser og evt. hjemme. Viden formidles gennem den daglige samtale omkring 'frokostbordet' mellem de tilstedeværende lærere, på ugentlige trinmøder med de øvrige lærere og på Bikube- og SFO-møder, hvor kontaktlærer fra YT deltager. Der laves en overleveringssamtale med den kommende klasselærer/dansklærer.

Lærerne evaluerer undervisningen, klassen og de enkelte børn ift. læseplan og -vejledning for fx danskfaget

Evalueringen anvendes til at få et samlet billede af børnene. Der kan anvendes målcirkler til planlægning og evaluering af undervisning. Der inddrages også selvevaluering, hvor børnene selv skal vurdere eget arbejde ved hjælp af farver, grøn (kan) gul (kan næste) rød (kan ikke) Den samlede viden om børnene er et nødvendigt redskab for at planlægge, hvad skal/kan være fælles, og hvordan skal opgaverne udformes for at støtte de enkelte børns forskellige udviklingsstrin. Der kan anvendes differentierede arbejds- og læsehæfter.

Til forældresamtaler bruges standard'liste' hvor barnet skriftligt og mundtligt evalueres på områder som fx: hvordan er de til fælles oplæg, individuel arbejde, selvstændighed, bogstaver, læse, stave, skrive mm. Der evalueres på samtlige fagområder.

Summativ evaluering på Bifrost

Af pædagogiske og læringsmæssige grunde har skolen fravalgt brug af Nationale tests samt omfattende brug af faglige tests. Faglige summative, kvantitative tests (evalueringer) differentieres efter behov pr. klasse og på trin. Der kan løbende evalueres og testes på flere fagområder. I det følgende er præciseret, hvordan Bifrost har særlig fokus på børns og unges skriftsproglige udvikling.

Bikuben

Der laves en evaluering af førskolebørnene i Bikuben, med fokus på faglige, personlig og sociale færdigheder, som anvendes i forhold til overgangen fra førskole til skole, altså deres undervisning- og læringsparathed. Dette gøres med henblik på at identificere mulige indsatsområder, som der i samarbejde med forældrene skal støttes op om inden kommende skolestart. Fx. At barnet kan skrive sit navn, tælle til fem og modtage og reagerer på fælles besked.

Bifrost-YT

Vi anvender som udgangspunkt Ina Borstrøms *Læseevaluering på begyndertrinnet*. Materialet beskriver børnenes sproglige færdigheder og forudsætninger for læsning og stavning. Vejledningen indeholder et stort udvalg af test/prøver til indskolingen, som gennemgås ved analyser af klasser og elever. Der er gruppeprøver til skolestart og i slutning af 0. klasse samt i 1. og 2. klasse, opgaver til individuel afdækning, forslag til undervisningsaktiviteter samt teori om læsning og stavning.

Gruppeprøver/tests på YT: *Læseevaluering på begyndertrinnet* og evt. *Mini SI 1+2*

- *Læseevaluering på begyndertrinnet* laves som gruppeprøve i starten af/første halvår af 0. klasse for at teste børnenes sproglige færdigheder ved skolestart med delprøverne Store bogstaver og Alle bogstaver⁶ (bogstavkendskab), Vokaler (fonologisk opmærksomhed) og Find billedet (ordkendskab). Resultatet af disse delprøver sammenholdes med den formative evaluering af børnene fra førskoletiden og begge dele anvendes i planlægning af barnets/klassens undervisning. I slutningen af 0. klasse kan man ligeledes teste børnenes forudsætninger for læsning og stavning.
- Der laves yderligere fælles sprogvurderinger i 1. og 2. klasse. Der anvendes også her delprøver fra *Læseevaluering på begyndertrinnet*. I 1. klasse kan der testes læsning og stavning af enkeltord og i 2. klasse læsning og skrivning af sammenhængende tekst. Dette kan gøres gennem gruppeprøver i bogstavkendskab, fonologisk opmærksomhed (vokaler, konsonanter, forlyd og rimdel), analyse og syntese, ordkendskab, læsning og stavning af rigtige ord (ordlæs og orddiktat) samt læsning af nye ord /nonsensord (Idas ord og Dinodiktat) samt læsning og stavning af sætninger. Læseevalueringen indeholder også to evalueringsmaterialer målrettet 2.klasse: Sætningslæs og sætningsdiktat. Resultatet af disse delprøver sammenholdes med den løbende formative evaluering af børnene gennem 0., 1. og 2. klasse og begge dele anvendes i planlægning af barnets/klassens undervisning.

Resultatet af de fælles klasseprøver kan vise, om størstedelen klarer sig godt, om klassen som helhed har en god sproglig ballast og er en forholdsvis homogen gruppe, eller om en gruppe børn tilsyneladende ikke har så gode sproglige forudsætninger. Måske viser resultatet af den første gruppeprøve i starten af 0. klasse eller en af de senere prøver, at én eller flere har tydelige problemer med bogstavkendskab, problemer i vokalprøven, har klaret sig dårligt i ordkendskabsprøven eller vist problemer i læsning af ord eller sætninger. Denne gruppe skal læreren være særlig opmærksom på og skabe sprogstimulerende aktiviteter, så disse børn ikke bliver hægtet af fra starten, samt evt. iværksætte individuel afdækning.

---

⁶ Denne delprøve iflg. vejledningen planlagt til slutningen af 0.klasse, men læsekonulent Jette Nyland anbefaler, at den tages i starten, da børns bogstavkendskab kan forventes øget pga. at der har været fokus på sproglig opmærksomhed i institutioner

Individuel afdækning

Hvis lærerne på baggrund af gruppeprøverne/testene samt den formative evaluering er bekymrede for et barns skriftsproglige udvikling kan der i både 0., 1. og 2. klasse – samt på alle andre klassetrin - laves individuelle prøver/test.

Mulige individuelle prøver/tests på YT: *Læseevaluering på begyndertrinnet- individuel test⁷, Chips, IL basis, testbatteriet, Staveraketten, Elbros lister, DVO.*

- De individuelle prøver/test har til formål at give et mere detaljeret billede af det pågældende barns mulige problemer. Testlæreren eller klasselæreren kan anvende delprøver eller tests til individuel afdækning, som findes egnede i forhold til det enkelte barns skriftsproglige problemer. Det gøres internt eller i forbindelse med snak med PPR evt. før indstilling. Der laves en analyse, en konklusion samt kommenteres på de individuelle test. Disse oplysninger er vigtige ift. den daglige undervisning, evt. deltagelse i specialundervisningstilbud i klubber eller anden støtte via PPR samt i dialog med forældrene.

De individuelle test gemmes som dokumentation sammen med en evt. beskrivelse af faglige, personlige og sociale forhold som laves af klasse- eller dansklæreren. Hvis barnet indstilles til dansklubben laves målbeskrivelse, handleplan og tidsplan i skriftlig form, hvorefter der også laves skriftlige løbende evaluering om målopfyldelse, arbejdsstil, forældreopbakning, udvikling mm.

Se uddybet i afsnit **4. Specialundervisningsklubber.**

Bifrost-MT

Når børnene kommer på mellemtrinnet laves en omfattende overlevering af viden om de enkelte børns samt klassens skriftsproglige niveau, som danner grundlag for nye fagfaglige undervisningsforløb samt den nye tværfaglige undervisningsstruktur på mellemtrinnet: udvidet værkstedsarbejde.

Fra 3. klasse rettes undervisningen i højere grad fra det afkodningsmæssige mod forståelselæsning. Barnet skal kunne anvende læsning og skrivning i alle fag og på tværs af fagene. I 4. og 5. klasse skal børnenes læselyst fortsat styrkes, læseforståelse er nu i fokus. Børnene skal kende forskellige læseteknikker og læseforståelsesstrategier og efterhånden blive bevidste om deres eget udbytte af læsningen. Gruppeprøver/test på MT: *DVO og SL-prøver samt læsehastigheds- og forståelsestest*

- Ved opstart i 3. klasse laves fælles DVO-prøve, som en del af proceduren omkring identifikation af børn i risiko for dysleksi.
- Der laves ved opstart af 3. klasse en SL60. SL-prøverne er udviklet til at vurdere børns sætningslæsevner og læseudvikling med henblik på planlægning af undervisningen, herunder differentiering, og henvisning til specialundervisning. SL-prøverne består af en let prøve, SL60, og en lidt sværere prøve, SL40. I prøverne vurderes både læsehastighed og rigtighedsprocent/læseforståelse.
- Som evaluering af udbyttet af den daglige frilæsning, skønlitterær og faglig læsning i de faglige /tværfaglige timer samt de etablerede Læsebånd på skolen kan der laves klassevis Læsehastigheds- og forståelsestest, for at såvel det enkelte barn som lærerne løbende kan følge læseudviklingen.

Resultatet af de fælles klasseprøver kan vise, om nogen i klassen viser tegn på dysleksi eller andre sproglige udfordringer med afkodning, læseforståelse eller læsehastighed. Denne gruppe skal læreren være særlig opmærksom på og skabe undervisningsaktiviteter som understøtter disse udfordringer.

⁷ Opg. omfatter bogstavbenævnelse, fonologisk analyse og subtraktion, højtlesning af rigtige og nye nonsensord samt fejlanalyse i orddiktater.

Individuel afdækning

Hvis lærerne på baggrund af den overleverede viden, resultaterne af gruppeprøver/testene samt den løbende formative evaluering er bekymrede for et barns skriftsproglige udvikling kan der laves individuelle prøver/test. Der foretages individuelle prøver, når dette skønnes nødvendig for at afdække barnet.

Mulige individuelle prøver/tests på MT: *Chips, IL basis, IL, Testbatteriet, Staveraketten, Elbros lister, DVO, læsehastighedstest*

- De individuelle prøver/test har til formål at give et mere detaljeret billede af det pågældende barns mulige problemer. Testlæreren eller klasselæreren kan anvende delprøver eller tests til individuel afdækning, som findes egnede i forhold til det enkelte barns skriftsproglige problemer. Det gøres internt eller i forbindelse med snak med PPR evt. før indstilling. Der laves en analyse, en konklusion samt kommenteres på de individuelle test. Disse oplysninger er vigtige ift. den daglige undervisning, evt. deltagelse i specialundervisningstilbud i klubber, indstilling til fx it-rygsæk, introduktion af læse/skriveunderstøttende it-værktøj, VAKS-forløb eller anden støtte via PPR samt i dialog med forældrene.

De individuelle test gemmes som dokumentation sammen med en evt. beskrivelse af faglige, personlige og sociale forhold som laves af klasse- eller dansklæreren. Disse er vigtige i forbindelse med lærerskifte samt ved overgang til nyt trin. Hvis barnet indstilles til danskklubben laves målbeskrivelse, handleplan og tidsplan i skriftlig form, hvorefter der også laves skriftlige løbende evaluering om målopfyldelse, arbejdsstil, forældreopbakning, udvikling mm.

Se uddybet i afsnit **4. Specialundervisningsklubber.**

Bifrost-ÆT

Når børnene kommer på ældste trin laves en omfattende overlevering af viden om de enkelte børns samt klassens skriftsproglige niveau, som danner grundlag for nye fagfaglige undervisningsforløb samt den nye tværfaglige undervisningsstruktur på ældste trin: projektarbejdsformen.

Fra 6. – 9. klasse skal børnenes læselyst og interesse for læsning og skrivning styrkes. Læsning og skrivning anvendes gennem opsøgende, udforskende og kritisk virksomhed i alle fag og på tværs af fagene. Børnene skal have positive oplevelser gennem læsning i og uden for skolen. Evnen til at læse forskellige tekster kritisk og analyserende skal udvikles yderligere. Der skal fortsat være fokus på læseforståelsen samt anvendelse af forskellige læseteknikker og læseforståelsesstrategier i forhold til formål.

Gruppeprøver/test på ÆT: *Læsehastigheds- og forståelsestest*

- Som evaluering af udbyttet af den daglige frilæsning, skønlitterær og faglig læsning i de faglige /tværfaglige timer (projekt) samt de etablerede Læsebånd på skolen laves der klassevis fra 6. til 9. klasse Læsehastigheds- og forståelsestest, for at såvel det enkelte barn som lærerne løbende kan følge læseudviklingen.

Resultatet af de fælles klasseprøver kan vise, om nogen i klassen viser tegn på sproglige udfordringer med afkodning, læseforståelse eller læsehastighed. Denne gruppe skal læreren være særlig opmærksom på og skabe undervisningsaktiviteter som understøtter disse udfordringer.

Individuel afdækning

Hvis lærerne på baggrund af den overleverede viden, resultaterne af gruppeprøverne/testene samt den løbende formative evaluering er bekymrede for et barns skriftsproglige udvikling kan der laves individuelle prøver/test. Der foretages individuelle prøver, når dette skønnes nødvendig for at afdække barnet.

Mulige individuelle prøver/tests på ÆT: *IL, Testbatteriet, Staveraketten, Elbros lister, læsehastighedstest*

- De individuelle prøver/test har til formål at give et mere detaljeret billede af det pågældende barn/unges mulige problemer. Testlæreren eller klasselæreren kan anvende delprøver eller tests til individuel afdækning, som findes egnede i forhold til det enkelte barns skriftsproglige problemer. Det gøres internt eller i forbindelse med snak med PPR evt. før indstilling. Der laves en analyse, en konklusion samt kommenteres på de individuelle test. Disse oplysninger er vigtige ift. den daglige undervisning, evt. deltagelse i specialundervisningstilbud i klubber, indstilling til fx it-rygsæk, introduktion/repetition af læse/skrive understøttende it-værktøj, repetition af VAKS-strategier eller anden støtte via PPR. På ældste trin skal mulig udfordringer og hjælpeforanstaltninger indtænkes i forbindelse med valg af ungdomsuddannelse. Det er yderst vigtigt, at man er i tæt samarbejde og dialog med barnet/den unge samt forældrene for i fællesskab at skabe de bedst mulige udviklingsbetingelser.

De individuelle test gemmes som dokumentation sammen med en evt. beskrivelse af faglige, personlige og sociale forhold som laves af klasse- eller dansklæreren. Disse er vigtige i forbindelse med lærerskifte samt ved overgang til nyt trin. Hvis barnet indstilles til danskklubben laves målbeskrivelse, handleplan og tidsplan i skriftlig form, hvorefter der også laves skriftlige løbende evaluering om målopfyldelse, arbejdsstil, forældreopbakning, udvikling mm.

Se uddybet i afsnit **4. Specialundervisningsklubber**

Summativ evaluering på Bifrost – skematisk opstillet

Nedenstående beskrivelse samt tabel samler og beskriver de summative prøver/tests, som kan bruges på Bifrost i dag som en del af den løbende evaluering og til identifikation af skriftsproglige problemer, forskellige former for læsevanskeligheder og evt. ordblindhed.

Skolens udvalg af test, som kan anvendes:

- Læseevaluering på begyndertrinnet (0.-2.kl) (gruppe + individuelle prøver) (evaluering af sproglige forudsætninger for læsning og stavning, læsning af ord og sætninger)
- IL-basis (1.-4.kl.) (gruppeprøve + individuel prøve) (beskrivelse og vurdering af børns læseforudsætninger og begyndende læseudvikling)
- IL (3.-7.kl.) (læseforståelse, stavning, afkodningsfærdigheder og læsestrategier)
- Mini-SL (1.-2.kl.) (sætningslæseprøve) beskrivelse og vurdering af elevens læsning, læseforståelse, skrivning og motivation.
- Testbatteriet (2.-9.kl.) (individuel prøve) (afkodning, sprog og hukommelse, afdækning af læsevanskeligheder – udv. af Ordblindeinstituttet)
- Staveraketten (1.-6.kl.+spec.uv.) (vurdering af stavefærdigheder og staveudvikling)
- SL60 (3. kl) (gruppe) (vurdering af læsehastighed og rigtighedsprocent/læseforståelse)
- DVO (3.kl.) (procedure til identifikation af elever i risiko for dysleksi) (dysleksi)
- Læsehastigheds- og forståelsestest (gruppe + individuel) (3.-9.kl) (tester ord/min + rigtige svar)

Prøve-navn	klassetrin	prøveform	prøve-formål	sprog	afkodning	forståelse	skrivning
Læse-evaluering på begynder-trinnet	0.-2. kl.	gruppe + individuel	læs + stav	X			
IL.basis	1. kl. 1.-4. kl.	gruppe individuel	læs læs	X x	x	x	x x
IL	3.-7. kl.	individuel	læs	X	X	x	x
Mini SL 1+2	1.-2. kl.	gruppe	læs	X	X	X	x
Test-batteriet	2.-9. kl.	individuel	læs	X	x	x	
Stave-Raketten	1.-6. kl. + spec.uv.	individuel	stav				x
SL60	3. kl	gruppe	Læs	X	x	x	
DVO	(2. kl.) 3. kl. +	diagnos-tisk	læs + stav	X	x	x	x
Læse-hastigheds- og forståelses-test	3.-9.kl.	gruppe individuel	Læs + forstå	X X	X	X x	

3. Evalueringværktøjer

Som tidligere beskrevet kan den løbende evaluering foregå på mange måder. Nedenstående oversigt er uddrag af en liste: <http://www.emu.dk/gym/evaluering/evavaerktoejer.html>, som er lavet på baggrund af forskellige evalueringsmaterialer fra Ministeriet for Børn og Undervisnings evalueringsportal.

Værktøjernes navn, formål, kendetegn og inddragede parter (tidl. Benævnt elevinddragelse) er justeret i forhold til, hvordan de enkelte værktøjer bruges på Bifrost.

Flere af de nævnte evalueringværktøjer er uddybet på: <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/De-nationale-test-og-evaluering/Evaluering/Vaerktoejer>

Evalueringsværktøj	Formål	Kendetegn	Involverede parter
<u>Almindelige test, prøver og opgaver i skolen</u>	Vurdering og dokumentation i undervisningen	Dataindsamling til brug for vurdering af børnenes tilegnelse af viden undervejs i et arbejdsforløb samt ved afslutning af et undervisningsforløb. Kan være formativ og summativ.	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Delphi-metoden</u> (Justeret form ift. trin og formål)	Udvikling af fælles forståelse og handlegrundlag.	Genererer kvantitativ og kvalitativ viden gennem skriftlig refleksion og valg af fokuspunkter samt mundtlig del, som består af en struktureret samtale.	Kan inddrage børn på mellemtrin og ældste trin
<u>Elevbesvarelse af de nationale it-baserede tests</u> (Bruges ikke) (Se: Selvevaluering)	Analyse af elevresultater og planlægning af opfølgning	Testresultater med fokus på læring og udvikling	Inddrager børn på alle trin
<u>Elevlogbog</u> (Selvevaluering på forskellige måder)	Refleksion hos eleverne, dokumentation af læring og forankring	Information/dokumentation af barnets læringsproces og udvikling. Øge børnenes refleksion over egen læring og fagligt udbytte: styrke selvvurdering.	Kan inddrage børn på alle trin.
<u>Evalueringsamtaler</u>	Faglig refleksion, som skaber viden og udvikling	Sammenholder undervisningen med elevernes læring og faglige udbytte	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Historiefortælling</u>	Belysning af opfattelser af abstrakte spørgsmål	Udnytter konkrete historier og konkretiserer det abstrakte	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Hverdagsevaluering</u>	Feedback på læringsproces og læringsudbytte samt dokumentation	Løbende evaluering med henblik på opsamling og forankring hos eleverne. Danne udgangspunkt for justering af undervisnings-aktiviteter	Kan inddrage børn på alle trin

<u>Kan – kan næsten</u>	Selvevaluering og formulering af nye mål.	Børns selvrefleksion over EGET fagligt udbytte af undervisningen ift. mål. Dialog om fremtidige mål. Dialogredskab mellem lærer og barn som grundlag for fremtidige mål	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Klasseparlament</u> (Justeret form ift. trin og formål)	Dialogisk udvikling af fælles forståelse og handlegrundlag	Struktureret samtale på klassebasis omkring faglige eller sociale problemstillinger. Reflekterende evaluering i klassen, der muliggør bred involvering af børnene og en effektiv dialog. Demokratisk proces	Kan inddrage børn på alle trin.
<u>Kvalitetsstjernen</u> (Bruges ikke)	Planlægning, målsætning og evaluering	Systematisk arbejde med fælles begreber	Retter sig særligt mod lærere. Kan inddrage børn på primært mellemtrin og ældste trin
<u>Kvalitetstrappen</u> (Evaluering ift. fx Blooms taksonomi)	Evaluering af udviklings'trin' og synliggøre målsætning	Fokuserer på at beskrive trin eller niveauer på vej mod det optimale mål inden for et udvalgt fokusområde. Trinvis målopfyldelse	Retter sig særligt mod lærere. Kan inddrage børn alle trin.
<u>Lærerens tjek</u>	Indsigt i tænkemåder og forståelse af fagområde. Understøtte og forankre læring.	Understøtter lærerens viden om børnenes forståelse af det, der arbejdes med. Både læreprocessen samt konkrete resultater. Gøres for at kunne justere/tilpasse undervisningen	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Lærerlogbog</u> (Differentieret form og indhold)	Dokumentation af processer samt løbende refleksion justeringer	Lærerens egen iagttagelse og refleksion	Retter sig mod lærere
<u>Målsætning og evaluering i børnehøjde</u> (Justeres ift. trin) (Medansvar for egen læring)	Opstilling af læringsmål og støtte til barnets læreproces.	Løbende evaluering af opstillede læringsmål med det enkelte barn – (og forældre)	Kan inddrage børn – (og forældre) på alle trin
<u>Naturlig udvikling</u> (Dialog om oplevelser)	Efterbearbejdning af konkrete oplevelser, beskrivelse og refleksion	Fastholder børns oplevelser gennem beskrivelser og refleksion. "Vi lærer hele tiden i de sammenhænge, vi indgår i - af de oplevelser, vi har".	Retter sig særligt mod lærere. Kan inddrage elever på mellemtrin og overbygning

<u>(Portfolio)</u> (Samle mapper ved hvert afsluttet uv.forløb)	Styrke barnets selvevaluering.	Dialogisk arbejde med børns læring og faglige udbytte. Gennemgå opgaver og mål, vurdering af eget arbejde og sætte i mappe	Kan inddrage børn på primært yngste og mellemtrin
<u>Samarbejdskontrakt</u> (Indgår i de årlige samtaler)	Afklaring af forventninger og opstilling af succeskriterier	Dialogisk arbejde med elevernes udviklingsplaner. En gensidigt forpligtende aftale mellem børn, forældre og lærere vedr. faglige, personlige samt sociale mål	Kan inddrage børn, forældre og lærere på alle trin
<u>Skolens evalueringsplan</u> (Organisering og struktur af løbende evaluering: Se Selvevaluering)	Strukturering og planlægning af skolens evalueringsformer (formativ + summativ)	Dialogisk samt systematisk arbejde med planlagt evalueringspraksis. Løbende evaluering. Synliggøre struktur og skabe overblik.	Retter sig mod særligt mod skolelederen og læsevejleder/ speciallærer
<u>SMTE</u> (Modellen bruges ikke direkte, men ideen indgår i planlægning og evaluering af undervisningsforløb)	Systematisk planlægning og dynamisk arbejde med forløb	<i>Tegn</i> konkretiserer øvrige kategorier i en dynamisk systematik	Retter sig særligt mod lærere. Kan inddrage børn på alle trin
<u>Sprogscreening af tosprogede</u> Bruges pt ikke, men kan anvendes.	Vurdering af tosprogede børns behov for støtte i dansk som andetsprog	Afdækning af kommunikative kompetencer, som de kommer til udtryk i en række kommunikative aktiviteter med en sagkyndig	Tosprogede børn fra Bikuben til ældste trin Læsevejleder/speci allærer /PPR
<u>Spørgeskemaundersøgelse</u> (Justeres i form og indhold ift. trin og formål) Fx APV, Trivselsundersøgelse, udslusningsundersøgelse)	Indsamling af data i en form, der er let at bearbejde og let at videre formidle. Dokumentation / statistisk.	Retter sig mod at givent problemfelt eller arbejdsområde fx undervisningsforløb. Giver respons på fx udbytte, ideer og holdninger. Det bearbejdede resultat kan være med til at udvikle og forbedre praksis.	Retter sig mod lærere samt kan inddrage børn på alle trin - primært mellemtrin og ældste trin.
<u>Tidsregistrering</u> (Kan indgå i visse prøver/tests)	Kortlægning af tidsforbrug med henblik på dokumentation, elevrefleksion	Rammesætter registrering af tidsforbrug på forskellige aktiviteter	Kan inddrage børn på alle trin
<u>Udviklingsspiralen</u> (Dialog om viden om et emne: Forforståelse og vidensopsamling)Jf. trinvis-udvikling, Vigotsky (ZNU)	Fastholdelse og værdsættelse af tidligere erfaringer og viden som udgangspunkt for fortsat udvikling	Fokus på processen og opsamling i forløb. Har en processuelle karakter, som gentager sig selv, men hver gang på et nyt fundament, idet man har gjort sig nogle erfaringer og opnået en højere grad af indsigt og læring.	Retter sig særligt mod lærere og kan inddrage børn på alle trin

<u>Undervisningsiagttagelse</u> (Kan være del af klasseundervisning eller fælles vidensdeling)	Viden om læring i forhold til de tilsigtede mål	Foregår som en integreret del af lærerens undervisning og består i løbende at iagttage og justere undervisningen på grundlag af faglig og didaktisk viden.	Retter sig mod lærere. Kan inddrage børn på mellemtrin og ældste trin i fx femlæggelse og respons.
<u>Virkningsevaluering</u> (Se 'Selvevaluering')	Kvalitetssikring på enkelte skoler og på kommunalt niveau	"Hvad virker for hvem under hvilke omstændigheder?"	Retter sig mod skoleledere og kommunale aktører
<u>Visioner, mål og planer</u> (Overordnet: Virksomhedsplan I hverdagen: Undervisningsplaner og barnets individuelle mål)	Målsætning, planlægning og udvikling på basis af visioner samt skolen, undervisningen og de enkelte børn	Visioner og værdier bringes i spil i forhold til mål og handlinger samt ved inddragelse af den løbende evaluering af skolens, undervisningens og det enkelte barns praksis	Overordnet retter det sig mod ledelsen. I hverdagen retter det sig særligt mod lærere og kan inddrage børn og forældre på alle trin
<u>Værdsættende undersøgelse</u>	Refleksion og udvikling med afsæt i en anerkendende tilgang	Afsæt i forhold som aktørerne oplever menings- og virkningsfulde.	Kan inddrage børn på alle trin

4. Specialundervisningsklubber

Vi har siden skoleåret 2010-11 gjort forsøg med specialundervisning primært inden for matematik, engelsk, og dansk. Vi har desuden gjort erfaring med klubforløb, hvor fokus er på praktiske opgaver fx at tage bussen, tjekke datoer/pris/kvalitet ved indkøb.

Erfaringerne kombineret med vores idéer og viden om læring betyder, at vi har indført en ny struktur, hvor børn, som vi vurderer, - uanset om man har svært ved noget eller har talent for noget -, kan få et 'skub' i fx følgende klubber:

Dansk, Matematik, Engelsk, Tysk, Fysik/kemi, Praktiske opgaver og Personlige-/sociale kompetencer

Struktur og indhold mht. klubforløb:

- Specialundervisningsforløb varer **ca. 5 uger** – afhængig af fagområde. Børn kan deltage i flere forløb over skoleåret
- Et barn kan deltage i flere klubber i samme periode, hvis det skønnes hensigtsmæssig
- Vi sætter i hvert forløb fokus på et **afgrænset fokusområde** som fx at kunne tallene under 20, tabeller, problemregningsopgaver, grammatik - kommasætning, stavning - endelser, dato, regne med penge, tegne med perspektiv mm (fagligt plan) Selvstændighed, arbejde med fokus, relationer og samvær mm (personligt plan + sociale plan)
- Det er primært **faglæreren**, som foreslår, at et barn vil have glæde af et bestemt fagligt/personligt skub – til både forældre og specialundervisnings-faglæreren – og herefter **aftaler**, at vi gennemfører et forløb i et specifikt område
- **Specialundervisnings-faglæreren**, som varetager den aktuelle klub, overtager herefter kontakten til forældrene, og **plan over forløbet** med mål, fokusområder og information til hjemmet godkendes af faglærer og sendes til forældre. Information foregår via intra
- **Barnet får træningsopgaver med hjem/på nettet hver uge**, så opgaverne passer til barnets behov og udvikling. Forældrene har således sammen med barnet ansvaret for den evt. **daglig træning hjemme**
- En specialundervisnings-faglærer vil minimum én gang om ugen **være sammen med og følge op på**, hvad barnet har lavet hjemme til denne gang og fortsætte med at inspirere barnet til at forstå indsatsområdet. Træningen foregår herefter hjemme
- Specialundervisnings-faglæreren **evaluerer udbyttet** sammen med barnet pr. uge og ved afslutningen af forløbet. Forældrene kan følge med i dette via barnets mappe/på intra – og **slutevalueringen** sendes via Forældreintra. Specialundervisnings-læreren laver opfølgning med forældre og faglærer – bl.a. slutevaluering, møde
- Barnet kan evt. fortsætte i klubben i et nyt forløb

Nedenfor ses eksempel på **plan over forløbet** fra specialundervisnings-faglæreren, i daglig tale Klub-læreren:

Danskklub – 20xx/xx

Navn:	xxx	Klasse:	xx.kl
Klub/Fag:	Dansk	Periode	01-06 + Mandag i 2. modul a ca. 20 min. v/VN

Undervisningsplan

Målet med forløbet er, at vi skal arbejde med xxxx skriftsprog bl.a. gennem træningsopgaver og brug af CD-ord på computeren. Det er vigtigt at xxxx bliver fortrolig med brug af dette hjælpeværktøj, så han ved behov kan anvende det i det daglige arbejde. Der vil i perioden arbejdes med; Træningsopgaver med fokus på ordklasser og bøjninger, som støtter stavning. Brug af CD-ord til oplæsning samt ordbøger/ordforslag til skrivning. Herunder oplæsning af digitale tekster samt skrivning af egne tekster. Brug skolecomputeren her i huset.

Evaluering foregår løbende i dialog om aktiviteterne.

Forældreansvar. For at få det optimale ud af forløbet, skal der nogle gange arbejdes med de forskellige aktiviteter hjemme. I som forældre ansvarlige for, at der bliver fulgt op på at evt. uge-opgaverne bliver lavet. Hver uges fokusområde/opgave vil blive sat i en udleveret mappe/intra.

Klubaktiviteter/plan (uddrag)

Uge	Oplæg/Opgave	(Hjemme)arbejde	Tegn	Evaluering/vurdering
03	Snak om CD-ord, prøve på PCer	Ingen opgaver, men brug CD-ord på skolen læg på nr. 19 (it-ansv.)	Har anvendt	OK
04	Snak om PC spil, beskriv spil	Skriv tekst ind på PC	Skrevet ind	OK, skrevet ind
05	Snak om billedet og opgaven: Tøm billedet for ord,	Lav billedfortælling 1. skriv historie	Stikord + lille selvproduceret tekst	OK, lavet i hånden, fint, stort set uden fejl
06	Faglig læsning, Nøgleord	Sport: læs, nøgleord, tekst	Lavet opgaver	OK

Opsummering af forløb: xxxx har gennem de sidste 5 uger deltaget i danskklubben, hvor der har været fokus på træningsopgaver med fokus på stavning, skrivning, ordklasser og bøjninger samt brug af CD-ord på computeren.

Evaluering: Min oplevelse er, at xxx har visse sproglige udfordringer, men at han arbejder godt med CD-ords funktioner samt med at forstå reglerne for stavning/endelser, og at vi med fordel kan arbejde videre med disse områder, så der fortsat er fokus på med skriftsprogsudviklingen.

Plan: Det nuværende arbejde med skriftsprogsudvikling suppleres med fokus på skrivning, retning og renskrivning både i hånden og på computeren. (feb. 20xx, VN)

5. Former for specialundervisning

Nedenfor beskrives strukturen og omfanget af specialundervisning på Bifrost:

Læsevejleder/ressourcekoordinator

Ud over klub-virksomheden inspirerer vores læsevejleder dansklærerne både individuelt og på trin. Herunder også indkredsning af, hvordan vi bedst muligt hjælper alle børn med at være i udvikling.

Formål med læsevejlederfunktionen:

Formålet er at sætte fokus på sproglig opmærksomhed og skriftsproglig udvikling i såvel fællesskabet som hos den enkelte, barn som voksen. I skolen som i hjemmene.

Styrke skolens samlede læsekultur og læseindsats samt styrke det enkelte barns læselyst, -færdigheder og -forståelse. Give inspiration, vejledning og sparring til lærere, forældre og børn for at styrke differentiering i undervisning og læring både i det fælles forum og i forbindelse med special tiltag.

Varetage specialundervisning i dansklubben og koordinere indsatsen inden for vore klubber. Deltage i møder og samarbejde med psykolog og andre eksterne samarbejdspartnere, herunder netværksmøder, (hvor det omhandler det skriftsproglige område)

Samarbejde med ledelse om at skabe de bedst mulige rammer på Bifrost.

Mulig inspiration og vejledning inden for det skriftsproglige område

Tilbud om ekstra ressource i forbindelse den enkelte lærers/trins planlægning og udførelse. Dansklæreren er primær-ansvarlig: Mulige områder:

Opmærksomhed på de fysiske rammer, Opmærksomhed på tema-muligheder, Skriftsproglige fokusområder på trin, Emne-research, fokus på læse/skrive/sprog-opmærksomhed i faglige/tværfaglige forløb, Udarbejdelse af fag-faglige og tematiske forløb: coachende sparring(Det gælder både sprogfag, aktuelle kurser, krop & bevægelse/idræt, musik, fysik/kemi og matematik), Oplæg på fællesmøder, Deltage på trinmøder, Forældremøde i klassen/trin, Forældremøde/skriftlig information for udvalg grupper, Forældremøde m. en familie, Udvikle materialer i samarbejde med faglærer, trin.

Forebyggende indsats (skal) inden for det skriftsproglige område

Styrke klassens- og det enkelte barns skriftsproglige udviklingskurve, jf. læse-læseplan. Herunder fx henvisning til specialundervisningsforløb i en af klubberne, Systematisk afholdelse af Læsekonference (konferere om læsning) herunder opfølgning af fokusområde og indsats i dansklub, Erfaringsudveksling/evaluering når danskforløb er færdigt, Trinmøder: deltage i planlagte trinmøder m. fokusområde, Indlæg er en del af årets pædagogiske udviklingsarbejde, Udvikle forældreinformation, Varetage specialundervisningen i dansklubben.

Praktiske forhold

To-lærer-ordning periodevis: observere, støtte

Læseklub kan periodevis suspenderes for andre tiltag

Undervisningsdifferentiering

Som nævnt får alle børn i princippet special-undervisning! Gennem en bred vifte af undervisningsforløb og differentierede metoder samt resultatet af den løbende evaluering søger vi at støtte det enkelte barns udvikling bedst muligt. Vi søger i dagligdagen af finde løsninger for at kunne give ekstra støtte til de børn, der har særlige udfordringer.

Trinsamarbejde

Der er tæt samarbejde mellem de forskellige faglærere på trinnene. Der foregår en løbende dialog og udveksling af viden om de enkelte børns udvikling i samtlige fag, hvilket skaber der mulighed for at 'se' barnet fra flere vinkler og dermed søge at optimere barnets udviklingsmuligheder.

Ekstra lærer

At arbejde tværfagligt kræver noget ekstra af børnene, hvorfor vejledningen er styrket med ekstra lærer i udvalgte værkstedsmoduler på YT og MT samt alle projektmoduler på ÆT.

Specialundervisning v. uddannede lærere i vores klubber

Individuel undervisning eller i mindre grupper tilbydes individuelle forløb i vores specialundervisningsklubber på samtlige trin. Fx sproglig opmærksomhed, dansk, matematik, engelsk, tysk, fysik/kemi, VAKS, hukommelsestræning

Pædagogisk medhjælp / skoleassistent v. ikke-uddannet person

En ekstra voksen til at holde fokus og give omsorg for udvalgte børn med særlige udfordringer og behov.

Pædagoger v. uddannede pædagoger fra vores SFO

Pædagoger deltager i krop & bevægelse på yngste trin, 2 moduler

